

Stavanger 31. april 2011

Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet
Postboks 8004 Dep.
0030 OSLO

Høringsuttalelse kirkeforliket – konsekvenser av eventuelle endringer i Grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen i stortingsperioden 2009-2013

Det vises til høringsbrev fra Forbruker-, administrasjons- og kirkedepartementet datert 1. februar 2011 vedrørende kirkeforliket og eventuelle konsekvenser av forfatningsmessige endringer knyttet til statskirkeordningen i inneværende stortingsperiode.

MHS har følgende merknader til høringsnotatet:

Generelle kommentarer

MHS er for det første enig i at kirkeforlikets forslag til endringer i Grunnloven setter staten i et prinsipielt annerledes forhold til Den norske kirke enn tidligere. MHS er samtidig enig med departementet i at kirkeforliket setter grenser for hvilke forfatningsendringer som kan foreslås i inneværende stortingsperiode. En konsekvens av dette er at enkelte av forslagene, målt mot vesentlige prinsipielle overveielser, vil måtte forstås som midlertidige.

Generelt kan man si at kirkeforliket legger opp til forfatningsreformer som i for liten grad tar på alvor Den norske kirke som trossamfunn på linje med andre trossamfunn. Høringsnotatet er bevisst på behovet for ytterligere endringer. MHS ønsker med dette å støtte et synspunkt om nødvendigheten av en ytterligere utvikling av kirkens selvstendighet på bakgrunn av det menneskerettslige prinsippet om tros- og livssynsfrihet.

Etter MHS sin mening bør Den norske kirke etter 2013 etableres som eget rettssubjekt. Videre bør arbeidsgiveransvaret for kirkelige ansatte som ansattes av sentrale og regionale organer overdras til kirken, og sentrale og regionale kirkelige forvaltningsorganer bør ikke lenger være statlige forvaltningsorganer.

Andre merknader til høringsnotatet

2.2. Grunnloven § 2

MHS støtter at formuleringene i Kong Christian den Femtis Norske Lov (1687) om kirkens læregrunnlag videreføres inntil videre som rettslig forankring.

Prinsipielt sett er det likevel vesentlig at Den norske kirke som trossamfunn både kan fastsette og forvalte eget læregrunnlag på et selvstendig grunnlag, uten henvisning til lov, noe vi forutsetter at det vil bli tatt initiativ til etter forfatningsendringene.

2.4. Grunnloven §§ 21 og 22

MHS har ingen innvendinger mot at allerede utnevnte proster og biskoper opprettholder status som embedsmenn.

Selv om proster ved nyttilsetninger ikke lenger vil bli embedsmenn, men statstjenestemenn, finnes det et særtilfelle departementet bør gi oppmerksomhet, nemlig utnevningen av feltprost for Feltprestkorpset. Slik utnevning inngår riktignok ikke i Kongens særskilte kirkestyre, samtidig som Feltprestkorpset og Feltprosten likefullt står under tilsyn av Oslo Biskop. Det vil følgelig være behov for å avklare det rettslige grunnlaget for Feltprestkorpsets kirkelige status.

2.5. Grunnloven § 16

MHS er for det første enig i at forslaget til ny § 16 tydeliggjør statens aktivt støttende livssyns- og religionspolitikk.

Når § 16 foreslås endret i tråd med kirkeforliket, bør gudstjenestelig myndighet også overdras til Den norske kirke ved Kirkemøtet, og ikke bare delegeres. Innenfor kirkeforlikets forutsetninger hvor Den norske kirke ikke er rettssubjekt, vil det være ønskelig at kirkeloven tydeliggjør Den norske kirkes myndighet i liturgisaker.

Tilsvarende mener MHS at myndighet til å fastsette tjenesteordninger for biskoper, proster og prester bør overføres til Den norske kirke. Dette står naturligvis i en viss spenning til at kirkeforliket forutsetter at staten fortsatt skal opprettholde arbeidsgiveransvar for disse gruppene. MHS mener likevel at de innholdsmessige sidene ved tjenesteordningene, som direkte knytter an til forvaltningen av tros- og læreinnhold i Den norske kirke, bør tillegges mer vekt og følgelig at en overføring til Den norske kirke bør være mulig innenfor rammene av kirkeforliket.

2.6 Grunnloven §§ 12 og 27

MHS mener at dersom Kongens særskilte kirkestyre opphører, bortfaller også grunnlaget for å opprettholde krav om medlemskap i Den norske kirke for aktuell statsråd og departementsansatte knyttet til kirkesaker. Dersom et slikt krav ikke gjøres gjeldende, forutsetter det at staten som arbeidsgiver for biskoper, proster, prester og andre ansatte følger kirkens votum i spørsmål med læremessige implikasjoner. MHS oppfatter ikke høringsnotatets forslag som en nødvendig konsekvens av kirkeforliket.

3.2 og 3.3 Tilsetting av biskoper og proster, disiplinærmyndighet mv.

Sentralt i kirkeforliket er overføring av tilsettingsmyndighet for biskoper og proster til kirkelig organ.

Proster

MHS mener tilsettings- og disiplinærmyndighet for proster bør legges til bispedømmerådet, og at nødvendige endringer av kirkeloven foretas på bakgrunn av dette. Prosten har marginale nasjonale funksjoner, som trolig også vil bortfalle ved innføring av nye regler for tilsetting av biskop.

Biskoper

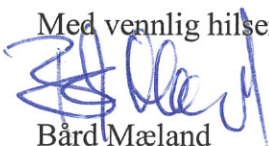
MHS mener at tilsettings- og disiplinærmyndighet for biskoper bør legges til Kirkerådet, og at nødvendige endringer av kirkeloven foretas på bakgrunn av dette. I tråd med avviklingen av

Kongens særskilte kirkestyre bør regler for prosedyre for tilsetting av biskop utformes av Den norske kirke som trossamfunn.

Veien videre

Forliket mellom de politiske partiene i Stortinget gir rammer for de forfatningsmessige endringer som er mulige å gjennomføre i inneværende stortingsperiode. MHS har i sin uttalelse understreket det midlertidige i flere av forslagene fra departementet. Dette omhandler særlig kirkens manglende status som rettssubjekt, det statlige arbeidsgiveransvaret for biskoper, proster og prester, og kirkelige sentrale og regionale organer som statlige forvaltningsorganer. MHS mener det etter 2013 bør finne sted en ytterligere utvikling av Den norske kirkes selvstendighet i forhold til staten.

Med vennlig hilsen,

Bård Mæland
Rektor

